

Selvitys Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Eteran hallinto- ja ohjausjärjestelmästä 2016

I. Johdanto

Etera on keskinäinen työeläkevakuutusyhtiö, jonka tehtävänä on hoitaa lakisääteisen eläketurvan toimeenpanoa ja yhtiölle tätä varten kertyviä varoja vakuutusten käsittämät edut turvaavalla tavalla.

Eteran hallinto määräytyy pääasiassa työeläkevakuutusyhtiöistä annetun lain (TVYL), vakuutusyhtiölain (VYL) ja osakeyhtiölain (OYL) mukaisesti.

Ylin päätösvalta Eterassa on yhtiökokouksella. Eteran toimielimiä ovat hallintoneuvosto, hallitus ja toimitusjohtaja. Toimielinten jäsenten kelpoisuudesta ja valinnasta säädetään TVYL:ssä. Vakuutuksenottajien ja vakuutettujen edustus hallinnossa on varmistettu lakisääteisesti työmarkkinajärjestöjen kautta.

Hyvän hallintotavan tavoitteena on varmistaa Eteran toiminnan ja hallinnon läpinäkyvyyttä ja edistää vakuutuksenottajien ja vakuutettujen sekä Eteran muiden sidosryhmien luottamusta yhtiön toimintaan. Samalla hyvä hallintotapa vahvistaa yleistä luottamusta työeläkejärjestelmään osana suomalaista lakisääteistä sosiaaliturvaa.

Tämä selvitys on laadittu vuoden 2016 toimintakertomuksesta erillisenä.

Suomen listayhtiöiden hallinnointikoodin noudattaminen ja siitä poikkeaminen

Etera noudattaa toiminnassaan ja raportoinnissaan lakeja ja asetuksia, sosiaali- ja terveysministeriön ja Finanssivalvonnan määräyksiä ja ohjeita sekä soveltuvin osin kirjanpitolautakunnan suosituksia.

Lisäksi Etera noudattaa Suomen listayhtiöiden hallinnointikoodia (Corporate Governance) 2015 -suositusta niiltä osin, kuin se on mahdollista työeläkevakuutusyhtiöille. Suositus on julkisesti saatavilla internetsivulla cgfinland.fi.

Eterassa on kirjallinen hallinnon työjärjestys, joka perustuu Eteraa koskeviin lainsäädännöksiin, Eteran yhtiöjärjestykseen ja CG 2015 -suositukseen.

Hallinnointikoodista poikkeaminen

Työeläkevakuutusyhtiöitä koskevan lainsäädännön sekä Eteran yhtiöjärjestyksen vuoksi Etera poikkeaa hallinnointikoodista seuraavilta osin:

Suosituks 1 ja 5: Työeläkeyhtiöitä koskevan lainsäädännön johdosta (TVYL 9b§) työeläkeyhtiön yhtiökokous ei valitse yhtiön hallitusta. Yhtiökokouskutsussa ei voida esittää suosituksen hallitusta koskevia asioita. Etera noudattaa suosituksen periaatteita soveltuvin osin hallintoneuvoston jäsenten osalta. Eteran keskinäisyydestä seuraa, että yhtiöllä ei ole osakkeenomistajia eikä vähemmistöosakkeenomistajien ehdotuksia voida sisällyttää yhtiökokouskutsuun.

Suositus 3: Yhtiökokouksen avaa hallintoneuvoston puheenjohtaja tai varapuheenjohtaja taikka heidän estyneenä ollessaan hallituksen puheenjohtaja tai varapuheenjohtaja. Yhtiön hallinnon työjärjestyksessä määrätään lisäksi, että hallituksen puheenjohtajan, yhtiön toimitusjohtajan ja yhtiön vakuutusmatemaatikon tai heidän sijaisensa on oltava läsnä yhtiökokouksessa. Työjärjestyksessä todetaan, että myös riittävän määrän hallituksen jäseniä on oltava läsnä yhtiökokouksessa. Eteran hallintorakenne ja hallintoelinten tehtävät huomioon ottaen koko hallintoneuvoston ja / tai hallituksen pakollinen läsnäolo yhtiökokouksessa ei ole tarkoituksenmukaista.

Yhtiön tilintarkastaja on vakiintuneesti läsnä niissä yhtiön toimielinten kokouksissa, joissa käsitellään tilintarkastajan tehtäviin liittyviä asioita.

Suositus 6: Eteran yhtiöjärjestyksen mukaan hallituksen jäsenen toimikausi on kaksi (2) vuotta.

Suositus 10: Etera on keskinäinen työeläkevakuutusyhtiö, jonka osakkaita ovat vakuutuksenottajat ja vakuutetut sekä takuusuuksien omistajat (TVYL 6c§), jotka ovat edustettuna myös sen hallituksessa. Työeläkevakuutusyhtiön hallituksen jäsenistä vähintään puolet oltava sellaisia vakuutuksenottajien ja vakuutettujen edustajia, jotka valitaan keskeisten työnantajia ja palkansaajia edustavien keskusjärjestöjen ehdottamista henkilöistä (TVYL 9e§).

Suosituksset 14, 15, 17, 18a ja 18b: Työeläkeyhtiöiden hallintorakenne säädetään laissa työeläkevakuutusyhtiöstä. Yhtiön hallintoelinten toimintaa tukevien valiokuntien perustaminen on mahdollista joko yhtiön hallintoneuvoston tai hallituksen toimesta. Yhtiön hallintoelinten alaiset valiokunnat selostetaan tarkemmin hallinnointia koskevassa kuvauksessa. Kaikilla valiokunnilla on sen asettaneen hallintoelimen hyväksymä kirjallinen työjärjestys, jossa kuvataan tarkemmin valiokunnan tehtävät ja toimintaperiaatteet.

Suosituksen noudattamisesta ja niistä tehtävistä poikkeamista on päätetty Eteran hallituksessa 15.11.2016.

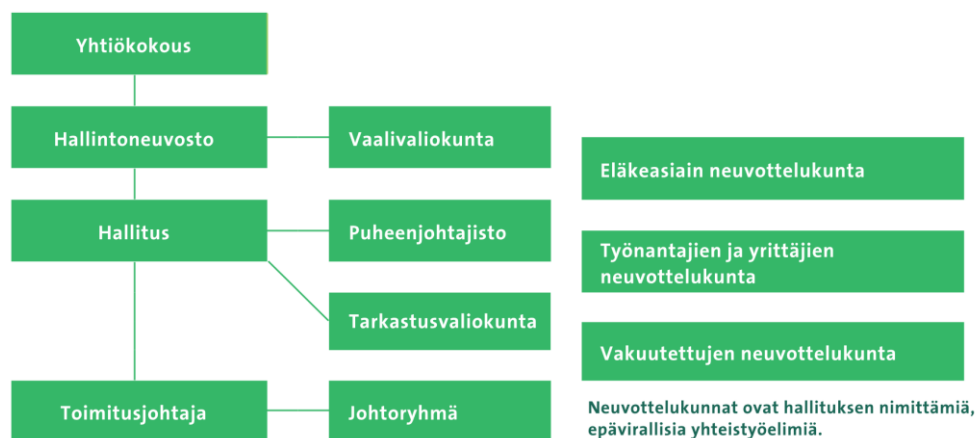
II. Eteran hallinnointia koskeva kuvaus

Keskinäisyydestä seuraa, että Eteran osakkaita ovat vakuutuksenottajat, joilla on yhtiössä voimassa oleva TyEL- tai YEL-vakuutus. Lisäksi osakkaita ovat TyEL-vakuutetut vakuutuskohtaisesti yhdessä sekä takuupääoman omistajat.

Eteran osakkaat käyttävät äänioikeuttaan yhtiökokouksessa. Vakuutetut käyttävät äänioikeuttaan keskuudestaan valitsemansa edustajan kautta. Vakuutuksenottajien ja vakuutettujen äänet määräytyvät yhtiölle maksettujen vakuutusmaksujen perusteella. Takuusuuden omistajalla on 10 ääntä kutakin takuusuutta kohti.

Eteralla on 112 000 euron takuupääoma, joka jakaantuu 112 takuusuuteen. Eteran 37 takuusuuden omistajaa ovat pääosin Eteran asiakasyrityksiä. Takuusuuden omistajat luetellaan Eteran verkkovuosisikertomuksessa.

Keskinäisen Eläkevakuutusyhtiön Eteran hallinnon ja johdon rakenne

Yhtiökokous

Varsinainen yhtiökokous pidetään vuosittain ennen toukokuun loppua hallituksen määräämänä ajankohtana. Yhtiökokouksessa esitetään tilinpäätös, toimintakertomus ja tilintarkastuskertomus sekä päätetään

- tilinpäätöksen vahvistamisesta
- taseen osoittaman voiton käyttämisestä
- hallituksen ja hallintoneuvoston jäsenille sekä toimitusjohtajalle myönnettävästä

- vastuuvapaudesta
- hallintoneuvoston jäsenten palkkioista ja matkakustannusten perusteista
 - tilintarkastajien ja varatilintarkastajien palkkioista ja matkakustannusten perusteista
 - muista kokouskutsussa mainituista asioista.

Yhtiökokous valitsee hallintoneuvoston jäsenet sekä tilintarkastajat ja varatilintarkastajat.

Eteran varsinainen yhtiökokous pidettiin 20.4.2016. Siinä päätettiin yhtiökokoukselle kuuluvista asioista.

Hallintoneuvosto

TVYL 9a §:n mukaan työeläkevakuutusyhtiöllä on oltava hallintoneuvosto. Hallintoneuvoston tehtävänä on valvoa hallituksen ja toimitusjohtajan vastuulla olevaa yhtiön hallintoa. Hallintoneuvosto päättää hallituksen jäsenten palkkiot sekä valitsee hallituksen jäsenet ja varajäsenet. Hallintoneuvosto valitsee myös vaalivaliokunnan jäsenet ja sille puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan sekä päättää vaalivaliokunnan jäsenten palkkiot.

Eteran hallintoneuvostoon kuuluu 28 jäsentä. Jäsenet valitaan varsinaisessa yhtiökokouksessa kahdeksi vuodeksi kerrallaan siten, että vuosittain on erovuorossa puolet jäsenistä. Jäsenistä seitsemän on valittava keskeisten työnantajia edustavien keskusjärjestöjen ehdottamista henkilöistä ja seitsemän keskeisten palkansaajia edustavien keskusjärjestöjen ehdottamista henkilöistä.

Hallintoneuvosto valitsee vuosittain keskuudestaan puheenjohtajan ja yhden tai useamman varapuheenjohtajan. Hallintoneuvoston puheenjohtajan tai yhden varapuheenjohtajan tulee olla vakuutettujen edustajien ehdottama henkilö.

Hallintoneuvoston kokouksia oli vuoden 2016 aikana kaksi. Jäsenten osallistumistiedot kokouksiin ja jäsenille maksetut palkkiot ovat palkka- ja palkkioselvityksen 2016 liitteinä.

Hallintoneuvosto nimitti 29.11.2016 pidetyssä kokouksessa yhtiölle uuden hallituksen toimikaudelle 1.1.2017–31.12.2018. Nimitystä tehdessään hallintoneuvosto otti huomioon vaalivaliokunnan ehdotuksen mukaisesti hallituksen itsearviointissa antaman palautteen yhtiön hallituksen osaamisen täydentämisestä.

Hallintoneuvoston jäsenet 2016

		Erovuoro
Puheenjohtaja	Harri Kailasalo s. 1969, toimitusjohtaja, Lemminkäinen Infra Oy	2018
Varapuheenjohtaja	Markus Ainasoja s. 1967, henkilöstöpäällikkö, Rakennusliitto ry	2018
Muut jäsenet	Jaana Aaltonen s. 1959, viestintäjohtaja, Ammattiliitto Pro ry 20.4.2016 alkaen	2018
	Mika Halttunen s. 1960, hallituksen puheenjohtaja, Halton Group Ltd	2017
	Kimmo Hovi s. 1951, maatalousyrittäjä, Hovin tila	2017
	Olavi Järvenpää s. 1955, hallituksen puheenjohtaja, VRJ Group Oy	2018
	Timo Keinänen s. 1960, toimitusjohtaja, Tekla Oyj	2018
	Kristiina Kero s. 1965, henkilöstöjohtaja, NCC Rakennus Oy	2018
	Else-Mai Kirvesniemi s. 1972, palvelusektorin johtaja, Ammattiliitto Pro ry	2017
	Lauri Kivekäs s. 1956, toimitusjohtaja, Rudus Oy	2017
	Juha Korkiamäki s. 1961, toimitusjohtaja, Hartela-yhtiöt Oy	2018

20.4.2016 alkaen

Ari Kunelius s. 1969, toimitusjohtaja, Staffpoint Oy	2018
Hannu Lamminen s. 1957, toimitusjohtaja, Kuljetusliike Mikko Lamminen Oy	2017
Harri Lemmetti s. 1956, toimitusjohtaja, Yleisradion eläkesäätiö	2017
Timo Nieminen s. 1958, varatoimitusjohtaja, SRV Yhtiöt Oy	2018
Jari Nilosaari s. 1960, puheenjohtaja, Puuliitto ry	2018
Jari Niska s. 1971, toimitusjohtaja, Solita Group Oy	2018
Tuovi Orpana s. 1954, johtaja, Ammattiliitto Pro ry	
20.4.2016 saakka	
Olli Peltola s. 1956, talouspäällikkö, Puu- ja erityisalojen liitto ry	2017
Ilkka Pensola s. 1948, toimitusjohtaja, Oy Polarartistit Ab	2017
Asko Piirainen s. 1962, toimitusjohtaja, Metsäurakointi Piirainen Oy	2017
Tarmo Pipatti s. 1954, toimitusjohtaja, Rakennusteollisuus RT ry	2017
Arto Pohjonen s. 1961, toimitusjohtaja, Lujatalo Oy	2018
Pii Raulo s. 1962, henkilöstöjohtaja, YIT Oy	2017
Eija Sorjamaa s. 1957, varatoimitusjohtaja, Rakennus Miilukangas Oy	
20.4.2016 saakka	
Arto Sorvali s. 1958, 1. varapuheenjohtaja, Auto- ja Kuljetusalan Työntekijäliitto AKT ry	2018
Jore Tilander s. 1965, toiminnanjohtaja, Suomen Lakimiesliitto ry	2017
Jaakko Tuominen s. 1953, toimitusjohtaja, Nordic Waterproofing Oy	2018
Minna Vanhala-Harmanen s. 1968, toimitusjohtaja, Opteam Yhtiöt Oy	2017
Tom Walldén s. 1960, toimitusjohtaja, Rakennustoimisto Kenno-Rakenne Oy	2018

Vaalivaliokunta

Eteralla on TVYL 9 c §:n mukainen vaalivaliokunta. Vaalivaliokuntaan kuuluu kuusi hallintoneuvoston vuosittain valitsemaa jäsentä, joiden tulee olla hallintoneuvoston tai hallituksen jäseniä. Valiokunnan jäsenistä puolet valitaan vakuutusnottajien ja puolet vakuutettujen hallintoneuvostoedustajien ehdottamista henkilöistä.

Vaalivaliokunnan tehtävänä on valmistella yhtiökokoukselle hallintoneuvoston jäsenten nimittämistä ja jäsenten palkkioita koskevat ehdotukset sekä valmistella hallintoneuvostolle hallituksen jäsenten nimittämistä ja jäsenten palkkioita koskevat ehdotukset.

Vaalivaliokunnan kokouksia oli 3 vuonna 2016. Jäsenten osallistumistiedot kokouksiin ja jäsenille maksetut palkkiot ovat palkka- ja palkkioselvityksen 2016 liitteenä.

Vaalivaliokunta esitti yhtiön uuden hallituksen kokoonpanon hallintoneuvostolle päätettäväksi 29.11.2016.

Vaalivaliokunnan jäsenet 2016

Harri Kailasalo, puheenjohtaja, hallintoneuvoston jäsen

Tero Kiviniemi, hallituksen jäsen

Jari Nilosaari, hallintoneuvoston jäsen

Mikko Nyyssölä, hallituksen jäsen

Pertti Porokari, hallituksen jäsen, 7.6.2016 asti

Marja-Liisa Rajakangas, hallituksen jäsen

Jore Tilander, hallintoneuvoston jäsen, 29.11.2016 alkaen

Hallitus

Eteran hallitukseen kuuluu 12 jäsentä ja neljä varajäsentä. Hallintoneuvosto valitsee hallituksen jäsenet ja varajäsenet kahdeksi vuodeksi kerrallaan. Jäsenistä kolme ja varajäsenistä yksi valitaan keskeisten työnantaja edustavien keskusjärjestöjen ehdottamista henkilöistä ja kolme jäsentä ja yksi varajäsen keskeisten palkansaajia edustavien keskusjärjestöjen ehdottamista henkilöistä.

Hallituksen tehtävänä on huolellisesti toimien edistää yhtiön etua. Sen tulee johtaa yhtiötä ammattitaitoisesti, terveiden ja varovaisten liikeperiaatteiden sekä luotettavaa hallintoa koskevien periaatteiden mukaisesti. Hallitus huolehtii yhtiön hallinnosta ja toiminnan asianmukaisesta järjestämisestä sekä vastaa siitä, että yhtiön kirjanpidon ja varainhoidon valvonta on järjestetty asianmukaisesti.

Eteralla on hallituksen hyväksymä kirjallinen hallinnon työjärjestys. Eteran johdon ja organisaation tehtävät, päätösvalta ja vastuu on asianmukaisesti jaettu ja raportointisuhteet määritelty. Myös Eteran johtoryhmällä on kirjallinen työjärjestys. Eteran strategiaprosessi, siinä asetetut tavoitteet ja tavoitteiden seuranta edistävät sisäistä valvontaa. Henkilöstösuunnittelulla ja osaamisen kehittämällä varmistetaan, että yhtiöllä on riittävän ammattitaitoinen ja osaava henkilöstö. Työjärjestyksen mukaan hallituksen tehtäviä ovat mm.

- toimitusjohtajan, toimitusjohtajan sijaisen ja toimitusjohtajalle suoraan raportoivien johtajien nimittäminen sekä heidän työehdoistaan ja palkkiojärjestelmistään päättäminen
- yhtiön perusorganisaation hyväksyminen
- yhtiön palkka- ja palkkiopolitiikasta sekä henkilöstön palkitsemisjärjestelmästä päättäminen
- yhtiön strategisista tavoitteista sekä yhtiön kokonaisstrategiasta päättäminen
- yhtiön tulokortin ja budjetin vahvistaminen
- yhtiön tilinpäätöksen hyväksyminen, tilinpäätösasiakirjojen allekirjoittaminen sekä yhtiön kirjanpidon, hallinnon, sijoitustoiminnan ja muiden keskeisten toimintojen valvonnan asianmukaisesta järjestämisestä huolehtiminen
- sisäisen valvonnan sisällön ja suuntaviivojen määrittäminen, sisäisen valvonnan organisoinnista huolehtiminen, sen arvioiminen vuosittain, onko yhtiön sisäinen valvonta asianmukaisesti järjestetty, sekä tarvittaessa korjaaviin toimenpiteisiin ryhtyminen
- koko liiketoiminnan kattavan riskienhallintajärjestelmän ja -suunnitelman hyväksyminen
- sijoitustoimintaan liittyvän ylimmän päätösvalan käyttäminen ja sijoitussuunnitelman hyväksyminen
- asiakashyvityspolitiikasta päättäminen
- yhtiön omista laskuperustehakemuksista päättäminen lukuun ottamatta laskuperusteiden vähäisiä, teknisluonteisia muutoksia
- yhtiön neuvottelukuntien sääntöjen ja palkkioiden vahvistaminen sekä niiden jäsenten valitseminen
- toiminimenkirjoitusoikeuksista päättäminen
- yhtiökokouksen koollekutsuminen sekä yhtiökokouksessa ja hallintoneuvostossa käsiteltävien asioiden valmisteleminen
- takuusuusluettelon ja takuusuuden omistajista pidettävän luettelon pitäminen
- yhtiötä koskevien toimintaohjeiden vahvistaminen merkittävistä asioista
- hallituksen valiokuntien jäsenten valinta ja valiokuntien työjärjestysten hyväksyminen

- yhtiön omistajaohjauksen periaatteiden vahvistaminen sijoitussuunnitelman yhteydessä
- eturistiriitatilanteita koskevien toimintaperiaatteiden hyväksyminen
- yhtiötä koskevista merkittävistä liiketoimista päättäminen johdon ja sen lähipiirin kuuluvien kanssa
- toimintojen ulkoistamisen järjestämistä koskevien toimintaperiaatteiden hyväksyminen
- sisäisen tarkastuksen toimintaperiaatteiden hyväksyminen
- sisäisen tarkastuksen riippumattomuuden arviointi
- oman toiminnan ja työskentelytapojen arviointi
- hallintojärjestelmän, toimintaperiaatteiden ja jatkuvuussuunnitelman arviointi
- yhtiön toimintaa koskevan jatkuvuussuunnitelman hyväksyminen.

Hallitus arvioi työskentelyään vuosittain. Vuoden 2016 arvioinnissa selvitettiin samoilla kysymyksillä kuin vuonna 2015, miten hallitus toimii kollektiivina. Lisäksi arvioitiin sekä toimitusjohtajan että hallituksen puheenjohtajan toiminta. Tavoitteena oli päivittää kuva hallitustyöskentelyn tilasta ja tunnistaa sen vahvuudet ja kehittämiskohteet. Itsearviointi koostui 43 kysymyksestä kahdeksalta eri osa-alueelta. Lisäksi pyydettiin antamaan yleisarvosana hallitustyöskentelystä ja näkemyksiä sen vahvuuksista ja kehittämisaalueista. Vastaukset annettiin asteikolla 1-5. Yleisarvosana hallitustyöskentelystä oli 4,09 (2015: 3,93) ja kaikkien vastauksien kokonaistulos 4,24 (2015: 3,97).

Hallitus kokoontui 11 kertaa vuonna 2016 ja piti yhden per capsulam -kokouksen. Jäsenten osallistumistiedot kokouksiin ja jäsenille maksetut palkkiot ovat palkka- ja palkkioselvityksen liitteenä.

Hallituksen jäsenet 2016

Puheenjohtaja:	Tero Kiviniemi s. 1971, varatoimitusjohtaja, YIT Oyj
Varapuheenjohtajat:	Mikko Nyysölä s. 1957, lainopillinen asiamies, Elinkeinoelämän keskusliitto EK Kyösti Suokas s. 1958, varapuheenjohtaja, Rakennusliitto ry
Muut jäsenet	Marja Aarnio-Isohanni s. 1962, toimitusjohtaja, Espero Care Oy Heimo Hakkarainen s. 1957, toimitusjohtaja, VMP Group Kirsi Hokka s. 1965, johtaja, eQ Varainhoito Oy Sixten Korkman s. 1948, professori, Aalto-yliopisto Topi Piela s. 1962, toimitusjohtaja Balance Capital Oy Pertti Porokari s. 1964, puheenjohtaja, Insinööriliitto IL ry, 7.6.2016 asti Marja-Liisa Rajakangas s. 1965, viestintäjohtaja, Toimihenkilökeskusjärjestö STTK ry Juha Sarsama s. 1965, toimitusjohtaja, Panostaja Oyj Harri Savolainen s. 1971, maajohtaja, NCC Suomi Oy Samu Salo s. 1976, puheenjohtaja, Insinööriliitto IL ry, 29.11.2016 alkaen
Varajäsenet	Matti Huutola s.1959, järjestöjohtaja, Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry Mika Katajisto s. 1969, toimitusjohtaja, Peab Oy Henri Kuitunen s. 1958, toimitusjohtaja, Steveco Oy Matti Peltola s. 1962, toimitusjohtaja, Koneyrittäjien liitto ry

Hallituksen asettamien valiokuntien kokoonpano ja toiminta

Puheenjohtajisto

Eteran hallituksen puheenjohtajistoon kuuluu hallituksen puheenjohtaja ja kaksi varapuheenjohtajaa. Puheenjohtajisto valmistele hallituksen kokouksessa käsiteltäviä asioita.

Puheenjohtajisto toimii myös nimittämis- ja palkitsemisasiota valmistelevana valiokuntana. Tällöin sen tehtävänä on muun muassa

- valmistella toimitusjohtajan, toimitusjohtajan sijaisen ja muun johdon palkitsemisasiota
- valmistella toimitusjohtajan, toimitusjohtajan sijaisen ja muun johdon nimitysasioita
- valmistella yhtiön palkka- ja palkkiopolitiikkaa sekä kannustinjärjestelmiä koskevat asiat
- raportoida hallitukselle toimistaan ja havainnoistaan

Puheenjohtajisto kokoontuu hallituksen kokousten edellä. Vuonna 2016 kolmessa kokouksessa yhdestätoista käsiteltiin nimitys- ja palkitsemisasiota. Osallistumisprosentti kokouksissa oli 94.

Puheenjohtajistoon kuului Tero Kiviniemi, Mikko Nyysölä ja Kyösti Suokas.

Tarkastusvaliokunta

Tarkastusvaliokuntaan kuuluu vähintään kolme hallituksen keskuudestaan valitsemaa jäsentä. Tarkastusvaliokunnan jäsenillä on oltava valiokunnan tehtäväalueen edellyttämä pätevyys, ja vähintään yhdellä jäsenellä tulee olla riittävä laskentatoimen ja tilinpäätöskäytännön asiantuntemus. Tarkastusvaliokunnan toimikausi on kaksi vuotta. Hallitus valitsee keskuudestaan tarkastusvaliokunnan jäsenet joka toinen vuosi tammikuussa pidettävässä kokouksessaan.

Tarkastusvaliokunnan tehtävänä on muun muassa

- valvoa taloudellista ja muuta raportointia
- arvioida sisäisen valvonnan tilaa esimerkiksi seuraamalla sisäisen ja ulkoisen tarkastuksen työn etenemistä sekä käymällä läpi erilaisia valvontaraportteja
- arvioida riskienhallintaa ja erityisesti sijoitusriskejä
- arvioida lakien ja määräysten noudattamista
- arvioida sijoitusstrategian toimivuutta ja siihen liittyviä riskejä
- informoida koko hallitusta toimistaan ja havainnoistaan

Tarkastusvaliokunta kokoontui viisi kertaa vuonna 2016. Osallistumisprosentti kokouksissa oli 84.

Tarkastusvaliokuntaan kuului Sixten Korkman (puheenjohtajana 1.3.2016 saakka), Topi Piela (puheenjohtajana 1.3.2016 lukien), Marja Aarnio-Isohanni, Juha Sarsama ja Kyösti Suokas.

Neuvottelukunnat

Eterassa toimii hallituksen nimittämien eläkeasiain, työnantajien ja yrittäjien sekä vakuutettujen neuvottelukunnat. Hallitus vahvistaa neuvottelukuntien säännöt sekä päättää niiden jäsenten palkkioista ja nimittämisestä.

Vuonna 2016 eläkeasiain neuvottelukunta kokoontui kymmenen kertaa, työnantajien ja yrittäjien neuvottelukunta kaksi kertaa ja vakuutettujen neuvottelukunta kaksi kertaa. Neuvottelukuntien kokoonpanot esitellään Eteran verkkovuosisikertomuksessa.

Eläkeasiain neuvottelukunta

Eläkeasiain neuvottelukunta on Eteran ja työmarkkinajärjestöjen välinen yhteistyöelin, joka antaa linjauksia eläkeratkaisuissa ottaen huomioon tietosuojaan liittyvät rajoitukset. Neuvottelukuntaan kuuluu kahdeksan hallituksen nimittämää jäsentä.

Työnantajien ja yrittäjien neuvottelukunta

Työnantajien ja yrittäjien neuvottelukunta ylläpitää yhteistyötä Eteran ja siellä vakuuttavien yritysten ja yrittäjien kesken. Yhteistyön luonne on neuvoa-antavaa ja tiedon välittymistä molempiin suuntiin edistävää. Neuvottelukuntaan kuuluu enintään 40 jäsentä, jotka Eteran hallitus nimittää työnantajien ja yrittäjien edustajista. Kokoonpano edustaa Suomen eri osia ja eri alojen yrityksiä ja yrittäjiä.

Vakuutettujen neuvottelukunta

Vakuutettujen neuvottelukunta on Eteran ja siellä vakuutettujen työntekijöiden välinen neuvoa-antava yhteistyöelin. Toiminnalla edistetään yhtiön ja palkansaajien välistä tiedonvälitystä ja lisätään tietoa eläkeasioihin vaikuttavasta työolojen tuntemuksesta. Etera puolestaan antaa neuvottelukunnalle tietoa toiminnastaan ja työeläkejärjestelmän ajankohtaisista asioista. Neuvottelukuntaan kuuluu enintään 30 hallituksen nimeämää Eterassa vakuutettujen työntekijöiden edustajaa siten, että 20 nimitetään Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry:n esityksestä, seitsemän Toimihenkilökeskusjärjestö STTK ry:n esityksestä ja kolme Akava ry:n esityksestä.

Toimitusjohtaja ja toimitusjohtajan sijainen

Eteran toimitusjohtajana toimi **Stefan Björkman** s. 1963, diplomi-insinööri.

Varatoimitusjohtajana ja toimitusjohtajan sijaisena toimi Eteran asiakkuuksista ja vakuuttamisesta vastaava johtaja Timo Hietanen.

Toimitusjohtajan tulee johtaa yhtiötä ammattitaitoisesti, terveiden ja varovaisten liikeperiaatteiden sekä luotettavaa hallintoa koskevien periaatteiden mukaisesti. Toimitusjohtaja huolehtii yhtiön juoksevasta hallinnosta hallituksen antamien ohjeiden mukaisesti ja vastaa yhtiön operatiivisesta johtamisesta. Toimitusjohtaja vastaa siitä, että yhtiön kirjanpito on lain mukainen ja varainhoito luotettavalla tavalla järjestetty.

Eteran toimitusjohtajan nimittää hallitus. Se voi myös nimittää varatoimitusjohtajia ja yhden varatoimitusjohtajan toimitusjohtajan sijaiseksi. Toimitusjohtajan sijainen toimii toimitusjohtajana silloin, kun toimitusjohtaja on estynyt hoitamasta tehtäviään. Toimitusjohtaja ei ollut estynyt vuoden 2016 aikana.

Johtoryhmä

Toimitusjohtajan tukena Eteran operatiivisen toiminnan johtamisessa, suunnittelussa sekä hallituksen asettamien pitkän tähtäimen tavoitteiden saavuttamiseksi toimii toimitusjohtajan nimeämä johtoryhmä. Johtoryhmässä on Eteran eri liiketoiminta-alueista vastaavat johtajat. Lisäksi johtoryhmässä on Eteran henkilöstön edustaja. Johtoryhmä osallistuu Eteran toiminnan johtamiseen ja kehittämiseen siten, että yhtiön hallituksen hyväksymät strategiset tavoitteet saavutetaan.

Johtoryhmän kokoonpano ja vastualueet

Johtoryhmän kokoonpanossa tapahtui vuoden aikana muutoksia henkilövaihdosten ja operatiivisen toiminnan uudelleenorganisoinnin johdosta.

Stefan Björkman s. 1963, toimitusjohtaja, DI

Timo Hietanen s. 1958, varatoimitusjohtaja, asiakkuudet ja vakuuttaminen, KTM

Jari Puhakka s. 1966, johtaja, sijoitukset ja asiakasrahoitus, YTM

Tuula Kallio s. 1961, johtaja, työkyky ja eläkkeet, OTK, VT

Anna Kilpi, johtaja, laki-, viestintä- ja henkilöstö, johtoryhmän jäsen 30.4.2016 saakka

Matias Klemelä s. 1978, johtaja, talous ja riskienvalvonta, KTM

Timo Mäkelä s. 1962, johtaja, aktuaari- ja lakipalvelut, FM

Janne Ruuska s. 1965, johtaja, tietohallinto, FM, MBA

Sami Ärilä s. 1974, johtaja, henkilöstö ja viestintä, johtoryhmän jäsen 23.5.2016 lukien, OTK

Leena Ylinenpää s. 1968, henkilöstön edustaja, merkonomi

Johtoryhmän sihteerinä toimi viestintäpäällikkö **Annukka Lahu**.

III. Kuvaukset sisäisen valvonnan menettelytavoista ja riskienhallinnan järjestelmien pääpiirteistä

Sisäisen valvonnan yleiskuvaus

Sisäinen valvonta Eterassa on prosessi, jonka avulla pyritään varmistamaan

- asetettujen päämäärien ja tavoitteiden saavuttaminen
- voimavarojen taloudellinen ja tehokas käyttö
- terveiden ja varovaisten liikeperiaatteiden noudattaminen
- toimintaan liittyvien riskien riittävä hallinta
- taloudellisen ja muun johtamisinformaation luotettavuus, riittävyys ja oikeellisuus
- lakien, määräysten ja ohjeiden noudattaminen
- hallintoelinten päätösten, sisäisten suunnitelmien, sääntöjen ja menettelytapojen noudattaminen.

Sisäisellä valvonnalla Eteran johto pyrkii varmistamaan tehokkaan, taloudellisen ja luotettavan toiminnan.

Sisäisen valvonnan organisointi yhtiössä pääpiirteittäin

Johtamistapa ja valvontakulttuuri

Eteralla on kirjallinen hallinnon työjärjestys, jonka mukaan hallituksen tarkastusvaliokunnan tehtävänä on nimenomaan sisäisen valvonnan seuranta. Eteran johdon ja organisaation tehtävät, päätösvalta ja vastuu on asianmukaisesti jaettu ja raportointisuhteet määritelty. Eteran johtoryhmällä on kirjallinen työjärjestys. Eteran strategiaprosessi, siinä asetetut tavoitteet ja tavoitteiden seuranta edistävät sisäistä valvontaa. Henkilöstösuunnittelulla ja osaamisen kehittämällä Etera varmistaa, että sillä on riittävä, ammattitaitoinen ja osaava henkilöstö.

Riskienhallintajärjestelmä

Riskienhallinnalla tarkoitetaan liiketoiminnan riskien tunnistamista, arviointia, rajoittamista ja valvontaa sekä riskeistä raportointia. Kunkin toiminnon johtajat vastaavat riskienhallinnasta omalla vastualueellaan. Vastuu riskienhallinnan suunnittelusta, koordinoinnista ja raportoinnista kuuluu riskienvalvonnasta vastaavalle johtajalle.

Toiminnan lainmukaisuuden varmistaminen

Juridisen compliance -toiminnan tarkoituksena on sisäisesti tukea ja ohjeistaa yhtiötä koskevien lakien, lakiasioiden toimialueeseen liittyvien säännösten ja määräysten soveltamista. Compliance -toiminnassa pyritään myös tunnistamaan tilanteita, joissa yhtiö saattaa altistua erilaisille juridisille riskeille ja suojella yhtiötä näiden riskien toteutumiselta.

Valvonta- ja varmistustoimenpiteet

Toiminnan jatkuvuuden varmistamiseksi ja varojen turvaamiseksi Eteralla on yleiset sekä erityisesti tietoturvaan koskevat varmistus- ja valvontatoimenpiteet sekä hallituksen hyväksymä jatkuvuussuunnitelma.

Raportointi ja tiedonvälitys

Eteran raportointijärjestelmä tuottaa hallituksen tarvitseman säännöllisen raportoinnin yhtiön liiketoiminnan eri osa-alueilta. Lisäksi tuotetaan johdon raportointi ja operatiivinen raportointi. Säännöllisestä raportoinnista vastaa pääosin talous ja riskienvalvonta -toiminto. Yhtiön sisäisellä tiedonvälityksellä ja viestinnällä varmistetaan tiedonkulku organisaatiossa.

Sisäisen valvonnan toimivuuden seuranta ja tarkastus

Kokonaisvastuu sisäisen valvonnan järjestämisestä on hallituksella. Johdolla ja organisaatiolla on vastuu sisäisen valvonnan toimintaperiaatteiden käytännön soveltamisesta. Eteran sisäinen tarkastus on arviointi-, varmistus- ja konsultointitoimintaa. Tehtävänä on hallituksen hyväksymien, tarkastussuunnitelmassa määriteltyjen tarkastuskohteiden objektiivista tutkimista. Tilintarkastajat hoitavat lakisääteistä tilintarkastusta.

Toiminnan ja kontrollien seurantamekanismien pääpiirteittäinen kuvaus

Hallitus seuraa jatkuvasti yhtiön liiketoiminnan eri osa-alueita. Tätä varten hallitus on päättänyt kuukausi- ja osavuosisiraportoinnista, joka kattaa oleelliset liiketoiminnan osa-alueet ja riskit. Hallitus käsittelee kuukausittain esimerkiksi sijoitustoiminnan raportin. Sijoitustoiminnan raportin avulla hallitus valvoo sijoitussuunnitelmassa määriteltyjen riskinoton rajojen noudattamista ja sijoitustoiminnan tavoitteiden saavuttamista.

Sisäisen valvonnan toteuttamisen pääpiirteet

Sisäistä valvontaa toteutetaan yhtiön kaikilla tasoilla. Yhtiön toiminnot ja yksiköt vastaavat omista operatiivisen toimintansa valvonta- ja varmistustoimenpiteistä. Tärkeimmät toimenpiteet ja valvonnan välineet ovat

- yhtiön toimintaperiaatteiden ja -ohjeiden noudattamisen valvonta
- prosessien ja toimintamallien kuvaukset sekä niiden säännölliset päivitykset
- tuloskortit, toimintasuunnitelmat ja riskianalyysit sekä niiden seuranta
- kuukausiraportointi ja tavoitepoikkeamiin reagointi
- säännölliset tulos- ja kehittämiskeskustelut esimiehen ja alaisen välillä
- vaarallisten työyhdistelmien välttäminen töiden organisoimisella ja
- täsmätykset raportoitavien tietojen oikeellisuuden varmistamiseksi.

Eteran hallituksella on kokonaisvastuu sisäisen valvonnan järjestämisestä. Se käsittelee vuosittain sisäisen valvonnan kuvauksen, jossa määritellään sisäisen valvonnan sisältö ja toiminnan organisointi. Hallitus arvioi kuvauksen ja muun saamansa informaation perusteella, onko sisäinen valvonta asianmukaisesti järjestetty ja onko sen osa-alueisiin riittävät resurssit. Tarkastusvaliokunnan tehtävänä on mm. valvoa taloudellista ja muuta raportointia, valvoa sisäisen valvonnan tilaa mm. seuraamalla sisäisen ja ulkoisen tarkastuksen työn etenemistä sekä käymällä läpi erilaisia valvontaraportteja, arvioida lakien ja määräysten noudattamista sekä informoida koko hallitusta toimistaan ja havainnoistaan.

Johtoryhmän työjärjestyksellä pyritään varmistamaan, että johtoryhmä käsittelee ja seuraa yhtiön toiminnan kannalta oleellisia asioita. Asianmukaisen raportoinnin avulla johtoryhmä seuraa Eteran liiketoimintaa. Johtoryhmä käsittelee sisäisen valvonnan osa-alueita ja riskienhallintaa toiminnassaan ja saa tiedokseen sisäisen tarkastuksen raportit. Johtoryhmä käsittelee vuosittain sisäisen valvonnan kuvauksen. Toimintojen johtajat ja päälliköt vastaavat oman toimintansa organisoinnista ja johtamisesta. He vastaavat myös vastuualueensa sisäisen valvonnan periaatteiden käytäntöön viemisestä.

Eteran sisäinen tarkastaja toimii suoraan toimitusjohtajan alaisuudessa. Sisäinen tarkastus voi hankkia erityisosaamisalueisiin liittyen tarkastuspalveluita yhtiön ulkopuolelta. Sisäisen tarkastuksen toimintaa ohjaa Eteran sisäisen tarkastuksen toimintaohje, josta johdetaan sisäisen tarkastajan toimenkuva. Sisäisen tarkastuksen tärkeimmät tarkastuskohteet määritetään hallituksen hyväksymässä vuosittaisessa tarkastussuunnitelmassa ja riskiperusteisessa kolmivuotissuunnitelmassa. Sisäinen tarkastaja tarkastaa mm. kontrollirutiineja, raportointia, ohjeiden noudattamista, omaisuuden turvaamista, resurssien tehokasta käyttöä ja tavoitteiden toteutumista. Sisäinen tarkastaja arvioi sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimivuutta ja riittävyttä.

Riskienhallinnan yleiskuvaus

Riskienhallinnalla tarkoitetaan liiketoiminnan riskien tunnistamista, arviointia, rajoittamista ja valvontaa sekä riskeistä raportointia. Riskienhallinnan tavoitteena on hallita riskejä, jotka vaarantaisivat Eteran lakisääteisen tehtävän hoitamisen, strategisten tavoitteiden saavuttamisen ja liiketoiminnan kehittämisen ja toteuttamisen asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Kunkin toiminnon johtajat vastaavat riskienhallinnasta omalla vastuualueellaan. Riskienvalvonnasta vastaava johtaja raportoi Eteran kokonaisriskeistä hallitukselle ja tarkastusvaliokunnalle.

Riskienhallinnan järjestämisen pääperiaatteet

Yhtiön hallitus hyväksyy vuosittain koko toiminnan kattavan riskienhallintasuunnitelman. Se hyväksyy liiketoimintastrategian päivityksen yhteydessä yhtiön strategiset tavoitteet. Hallitus hyväksyy vuosittain sijoitussuunnitelman, jossa on määritelty sijoitustoiminnan tavoitteet, sijoittamisen päätöksentekovaltuudet sekä riskilimiitit.

Toimitusjohtaja valvoo ja ohjaa riskienhallintaa. Suoraan toimitusjohtajan alaisuudessa toimii riskienvalvonnasta vastaava johtaja. Hänen tehtäviinsä kuuluu Eteran riskienvalvonnan ja raportoinnin johtaminen, hallituksen hyväksymän sijoitussuunnitelman valvonta (erityisesti siinä määritettyjen limiittien noudattaminen) ja raportointi havainnoistaan toimitusjohtajalle ja yhtiön hallitukselle.

Liiketoimintojen johtajat vastaavat riskienhallinnasta omalla vastuualueellaan ja tukevat toiminnallaan johtamistapaa ja -kulttuuria, joka edistää sisäisen valvonnan toimivuutta.

Yhtiön vastuullinen vakuutusmatemaatikko huolehtii sovellettavien vakuutusmatemaattisten menetelmien asianmukaisuudesta sekä vakuutusmaksujen ja vastuuvelan määräämistä ja määrän oikeellisuudesta. Vakuutus sopimuksista aiheutuva vastuu eli vastuuvetäjä on taseen vastattavien suurin erä. Vastuuvelan laskentaan vaikuttavat paitsi yhtiön omat tiedot myös työeläkejärjestelmän yhteinen ansaintarekisteri ja Eläketurvakeskuksen tekemän kustannustenjaon kautta muiden eläkelaitosten antamat tiedot. Vastuullinen matemaatikko tekee lisäksi riskienhallintaa ja sijoitustoimintaa varten yhtiön hallitukselle selvityksen muun muassa vastuuvelan luonteen ja tuottovaateen asettamista vaatimuksista.

Riskienhallintaprosessin pääpiirteet ja prosessin yhteys sisäiseen valvontaan

Johtoryhmän jäsenet raportoivat toimintojen riskeistä riskienvalvonnasta vastaavalle johtajalle ja toimitusjohtajalle, jotka raportoivat hallitukselle ja tarkastusvaliokunnalle. Sijoitusriskeistä raportoidaan hallitukselle kuukausittain. Sijoitusten riskiraportointi kattaa myös vakavaraisuuden, suhteellisen vakavaraisuuseron sekä vakavaraisuuteen kohdistuvat riskikenaariot.

Riskienhallintaprosessi on osa yhtiön sisäistä valvontaa. Hallitus käsittelee sisäisen valvonnan asioita tarvittaessa ja laajemmin vähintään kaksi kertaa vuodessa. Hallituksen tarkastusvaliokunta valmistelee sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan asioita hallitukselle. Riskienhallinnan raportointi on järjestetty niin, että keskeiset riskienhallintaan kuuluvat asiat raportoidaan tarkastusvaliokunnan kautta hallitukselle kaksi kertaa vuodessa. Raportti sisältää arvioinnin strategisista riskeistä, selostuksen toteutuneista tai uhkaavista olennaisista riskeistä, selostuksen sijoitusriskeistä, selvityksen tehdyistä toimenpiteistä ja ajankohtaisista riskienhallintaa koskevista asioista.

IV. Muut tiedot

Sisäinen tarkastus

Eteran sisäinen tarkastus on arviointi-, varmistus- ja konsultointitoimintaa. Sisäinen tarkastus arvioi ja kehittää sisäisen valvonnan ja johtamisjärjestelmien tilaa Finanssivalvonnan määräysten ja ohjeiden sekä hallituksen hyväksymien riskiperusteisen kolmivuotissuunnitelman ja vuosittaisen tarkastussuunnitelman mukaisesti. Tehtäviin kuuluvat myös riskienhallinnan toimivuuden ja riittävyyden arviointi. Sisäinen tarkastaja raportoi havainnoistaan ja toimenpidesuosituksistaan toimitusjohtajalle kahden kuukauden välein sekä hallitukselle ja tarkastusvaliokunnalle vähintään kahdesti vuodessa.

Sisäpiirihallinnon keskeiset menettelytavat

Eterassa on sisäpiiriohje, jonka tarkoituksena on lisätä Eteran sijoitustoiminnan julkista luotettavuutta sekä edistää arvopaperimarkkinoilla toimivien luottamusta Eteran toimintaan. Ohjeen tarkoitus on lisäksi tiedottaa sisäpiiriasioista ja estää sisäpiiritiedon tahatonkin väärinkäyttö, sekä sellaisten tilanteiden syntyminen, joissa olosuhteet huomioon ottaen ulkopuoliset tahot saattaisivat epäillä sisäpiiritiedon väärinkäyttöä tai muita väärinkäytöksiä. Ohjeen piiriin pysyvinä sisäpiiriläisinä kuuluvat ohjeessa erikseen määritellyt henkilöt, jotka toimenkuvansa mukaan tai muuten tosiasiallisesti saavat säännöllisesti haltuunsa sisäpiiritietoa.

Lähipiiritransaktioiden käsittely ja päättäminen

Eterassa on yhtiön lähipiiriä ja lähipiiriliiketoimia koskeva hallituksen vahvistama ohje. Lähipiiriohje koskee merkittäviä oikeustoimia, joissa Etera antaa lainan tai hankkii tai luovuttaa vähäistä suurempaa omaisuutta, tai Etera sitoutuu muuhun liiketoimeen, jonka taloudellinen arvo on vähäistä suurempi, ja toisena osapuolena on Eteran lähipiiriin kuuluva taho tai Eteran työntekijä. Vähäistä suuremmat liiketoimet lähipiirin kanssa hyväksyy aina yhtiön hallitus. Muut liiketoimet hyväksyy yhtiön toimiva johto. Yhtiön Compliance Officer ylläpitää ajantasaista luetteloa Eteran lähipiiriläisistä ja lähipiirioikeustoimista.

Tilintarkastus

Tilintarkastajat hoitavat lakisääteistä tilintarkastusta omien suunnitelmiensa mukaisesti. Tilintarkastajat varmistavat taloudellisen raportoinnin (kirjanpito, tilinpäätökset ja vakavaraisuusraportointi) oikeellisuutta ja käyvät läpi yhtiön toimintoja ja prosesseja. Tarkastukseen sisältyy myös yhtiön hallinnon tarkastus. Tilintarkastajat raportoivat yhtiön hallitukselle kahdesti vuodessa syksyllä ja keväällä sekä hallintoneuvostolle kerran vuodessa keväällä. Lisäksi tilintarkastajat raportoivat hallitukselle tarpeen tullen muulloinkin vuoden aikana.

Yhtiökokous valitsi 20.4.2016 yhtiökokouksessa Eteralle uuden tilintarkastajan. Tilintarkastusyhteisönä toimi vuonna 2016 KPMG Oy Ab. Yhtiön vastuullisena tilintarkastajana toimi KHT Marcus Tötterman. Etera maksoi vuonna 2016 palkkioita tilintarkastuksesta 52 047,55 euroa sekä veroneuvonnasta 6 788,38 euroa ja muista palveluista 8 722,00 euroa. Palkkiot sisältävät arvonlisäveron osuuden.